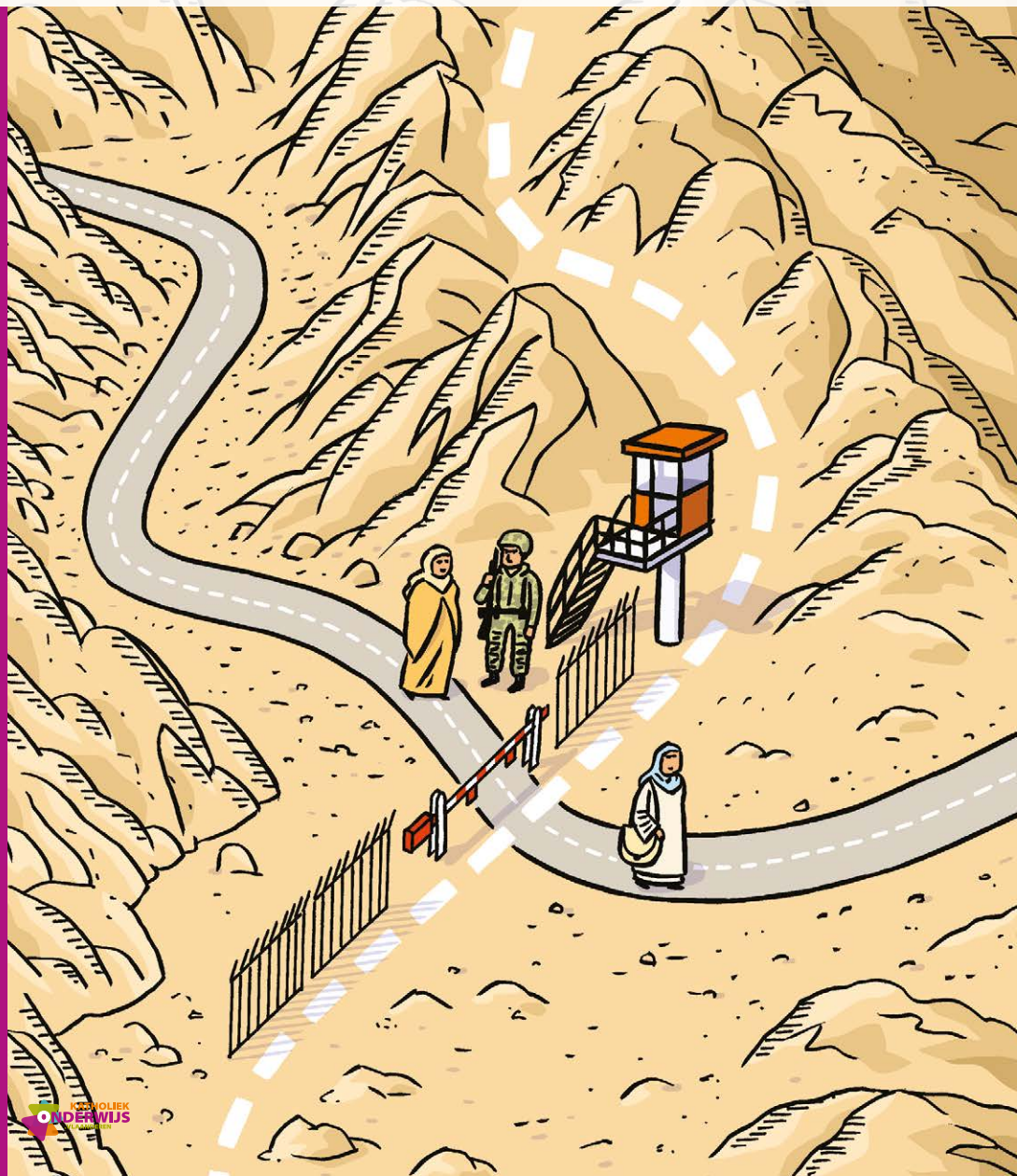

40

Leeftocht

JAARGANG 40 | NR 3 | NOVEMBER 2024

BIJ DE COVER

NOVEMBER

Voorbij de grens van het vertrouwen

In het leven – net als op een pelgrimstocht – stoot je soms op grenzen. Deze kunnen fysiek van aard zijn, maar evengoed een andere vorm aannemen. Zo stoten we op onze eigen beperkingen, op de grens van wat we kunnen en willen, maar evengoed op de grens van wat vertrouwd voelt. Voorbij die plek zijn we allemaal vreemdelingen, gaan we allemaal aan de slag met hetgeen buiten onze comfortzone valt. Voelen we ons thuis voorbij de grens van het vertrouwde? Wat of Wie kan ons daarbij helpen? Hoe gaan we om met de ultieme grens van leven en dood?

IN DIT NUMMER

In de Bijbel lezen we verhalen van mensen die de grens oversteken en zich aanvankelijk vreemdeling voelen in een nieuw land. Ze mogen er thuiskomen en een nieuwe toekomst opbouwen. Ruth is één van hen. In Bethlehem wordt ze opnieuw verliefd!

Ook vandaag is er veel migratie. Mensen verlaten om diverse redenen hun land en dromen van een nieuwe thuis. Hun kinderen zijn op zoek naar een veilige omgeving, rust, een perspectief op een nieuw leven. We zijn dankbaar voor het engagement van scholen en organisaties die bijzondere aandacht hebben voor hen.

In november herdenken we onze gestorvenen. De grens tussen leven en dood kreeg voor christenen een nieuwe betekenis door de verrijzenis van Christus. De dood werd overwonnen, er is een nieuw en eeuwig leven bij God.

JAARGANG 40 | NUMMER 3

LEEFTOCHT

Leeftocht. Proviant voor onderweg, een verademing voor onderwijsmensen.
Maandelijke inspiratiebron: pro.katholiekonderwijs.vlaanderen/leeftocht
Impressies zijn welkom op leeftocht@katholiekonderwijs.vlaanderen

v.u. Bruno Vanobbergen

In de Bijbel

Ruth vergezelt Noömi.

Opnieuw begonnen zij te huilen. Orpa kuste haar schoonmoeder vaarwel, maar Ruth week niet van haar zijde. 'Kijk, je schoonzus gaat terug naar haar volk en haar god,' zei Noömi, 'ga haar toch achterna!' Maar Ruth antwoordde: 'Vraag me toch niet langer u te verlaten en terug te gaan, weg van u. Waar u gaat, zal ik gaan, waar u slaapt, zal ik slapen; uw volk is mijn volk en uw God is mijn God. Waar u sterft, zal ook ik sterven, en daar zal ik begraven worden. Alleen de dood zal mij van u scheiden, en anders mag de Heer met mij doen wat Hij wil!' Noömi zag dat Ruth vastbesloten was om met haar mee te gaan en drong niet langer aan. Zo gingen zij samen verder, tot in Betlehem.

Ruth 1,14-19

Kiezen voor het onbekende

Noömi en haar man emigreren uit Betlehem, samen met hun twee zonen. Aangekomen op hun nieuwe bestemming huwen de zonen met Ruth en Orpa, twee jonge vrouwen uit Moab. Jammer genoeg sterven alle mannen uit de familie snel en staan de vrouwen er alleen voor. Noömi besluit terug te gaan naar Betlehem, naar haar vertrouwde omgeving en vangnet. Ze vertelt haar schoondochters zich niet verplicht te voelen om bij haar te blijven. Moab is immers hun thuishaven, waar hun eigen familie en vrienden zijn. Orpa maakt dankbaar gebruik van deze kans en keert terug naar haar familie. Ruth beslist echter haar schoonmoeder nabij te zijn en mee naar Betlehem te reizen. Ze vergezelt Noömi.

In een maatschappij zonder sociale zekerheid, zonder uitgebouwde opvangmogelijkheden, is het op z'n minst opvallend te noemen dat Ruth bij Noömi blijft. Een terugkeer naar haar eigen familie zou meer zekerheden opleveren, zou

betekenen dat ze terecht kan bij mensen die haar kennen en voor haar willen zorgen. Toch kiest ze ervoor Noömi te volgen naar een land dat nog niet zo lang daarvoor in crisis verkeerde. Ze onderneemt een zware reis en trekt verder weg van haar vertrouwde omgeving.

Deze keuze voor het onbekende opent uiteindelijk nieuwe deuren: Ruth vindt een job en leert Boaz kennen, de man met wie ze later zal huwen. Samen worden ze de ouders van Obed. Die ene moeilijke, maar dappere keuze geeft Ruth en Noömi een perspectief op de toekomst en een kans op geluk. Voorbij de grens van het vertrouwde vindt Ruth geluk, familie en toekomst.

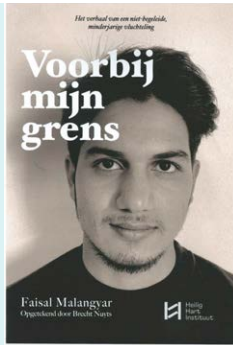
Next level

Hebben we begrip voor Orpa die zekerheid verkoos? En voor Ruth die haar schoonmoeder volgt? Wanneer zijn wij als pelgrims onderweg in het leven? Kiezen voor het onbekende is een sprong wagen en zo een ander vertrouwen. Ook in het onderwijs waag je vaak de sprong in het onbekende. Elk jaar opnieuw ga je op tocht met leerlingen die je toevertrouwd worden, leerlingen die zelf zoekende zijn en keuzes maken. Hebben we daar begrip voor?

Een sprong in het diepe wagen: dat is ook wat gelovigen doen. Niet vanuit de zekerheid dat er een vaste ondergrond zal zijn, maar in de hoop, in het vertrouwen dat iemand hen opvangt.

Blikopeners

Faisal Malangyar & Brecht Nuyts, *Voorbij mijn grens*. Het verhaal van een niet-begeleide, minderjarige vluchteling, 2022.

De 18-jarige Faisal steekt zijn hand op: 'Meneer, ik wil mijn levensverhaal opschrijven in een boek.' Zijn klasgenoten knikken en ze overtuigen me om hem te helpen. Negen maanden later rolt deze biografie uit de printer. *Voorbij de grens* vertelt het levensverhaal van Faisal, opgetekend door zijn leraar Brecht Nuyts. Het beschrijft de moedige keuze van een kind, de zoektocht van een jongere in een vreemd land maar bovenal het belang van onderwijs, van kansen en toekomst voor een jonge man.

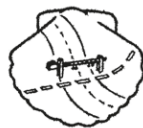

Andrée Vos verwelkomt regelmatig vluchtelingen in haar huis. Ze hebben geen geldige identiteitspapieren en wachten op erkenning. Via haar schilderkunst wil ze hen de identiteit geven die hun ontnomen is. 'Yonas belt regelmatig zijn vrouw en kinderen. Hij verliet zijn thuisland, het was een kwestie van leven of dood. Hij koos voor de hoop en kijkt uit naar een gezinshereniging.'

Op het nieuwe kerkhof van Watou loop je recht een betonnen installatie binnen. Links staan de woorden *ars moriendi*, rechts lees je *ars vivendi*. Je wordt er uitgedaagd om stil te staan bij de kunst van het sterven. Hangt die voor jou samen met de kunst van het leven? Het is een evenwichtsoefening die we vroeg of laat allemaal maken.

Bezinning en gebed

De acht zaligsprekingen uit de Bergrede tonen ons de weg die Jezus is voorgegaan. Ook wij worden, net als de heiligen, uitgenodigd om deze weg te gaan.

Bij het zien van deze menigte ging Jezus de berg op, en toen Hij was gaan zitten, kwamen zijn leerlingen bij Hem. Hij nam het woord en onderrichtte hen met deze toespraak:

'Gelukkig die arm van geest zijn, want hun behoort het koninkrijk der hemelen.

Gelukkig die verdriet hebben, want zij zullen getroost worden.

Gelukkig die zachtmoedig zijn, want zij zullen het land erven.

Gelukkig die honger en dorst naar de gerechtigheid, want zij zullen verzadigd worden.

Gelukkig die barmhartig zijn, want zij zullen barmhartigheid ondervinden.

Gelukkig die zuiver van hart zijn, want zij zullen God zien.

Gelukkig die vrede brengen, want zij zullen kinderen van God genoemd worden.

Gelukkig die vervolgd worden vanwege de gerechtigheid, want hun behoort het koninkrijk der hemelen.

Gelukkig zijn jullie, als ze jullie uitschelden en vervolgen en je van allerlei kwaad betichten vanwege Mij.

Wees blij en juich, want in de hemel wacht jullie een rijke beloning.'

Mt 5,1-12a

Zwoegend voet voor voet,
gaat hij op zoek
met zijn stok als steun en toeverlaat.
Het is een lange, langzame tocht,
een vermoeiende zoektocht.

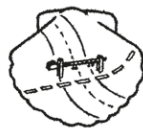
Ik hoor jou denken,
waar gaat hij dan toch zo moeizaam naar op zoek?
Waarom mat hij zich af? Wat is de zin van al dat zwoegen?

Ik zeg jou,
wat hij zoekt is een plek waar hij ongestoord
kan overgaan ...

Waar niemand hem vinden zal,
waar hij rustig neuriënd de overkant
betreden kan.

Fran Buylens, 2021
Uit het boek 'Raak me', Stichting Kunstboek

Bezinning en gebed

Tot hier en niet verder:
er lopen grenzen
in ons hoofd, in ons hart,
in ons denkbeeldige zand, want
de overkant is anders, ongekend, onbetreden.
Oversteken brengt je
verder weg van huis,
maar misschien ook
dichter bij een nieuwe plek om thuis te komen.
Er is het onuitgesproken verlangen
naar een welkom dat echt is,
en warm en met open armen.
En naar liefde, grenzeloos,
tot hier en nog veel verder.

RUTH

Wat pijn doet is

de leegte
het gemis
de eenzaamheid,

de woorden
die we niet spraken,

de attenties
die we niet gaven.

Wat troost is

de herinnering
de vriendschap
de genegenheid.

Wat blijft is

uw toekomst, God.
Niet voor de dood
heb Jij ons gemaakt
maar voor het leven.
Geef onze lieve doden
en ook ons
rust en vrede.
Amen.

Actueel

*You have to understand
that no one puts their children in a boat
unless the water is safer than the land.*

Uit het gedicht *Home* van de Somalisch-Britse dichter Warsan Shire

Er zijn vele redenen waarom mensen hun land verlaten en grenzen oversteken. Sinds de oorlogen in Oekraïne en Palestina zijn we jammer genoeg nog meer vertrouwd met oorlogsvluchtelingen die het geweld ontvluchten. Anderen verlaten hun land om economische redenen: ze dromen van een succesvolle carrière en een betekenisvolle job of zien hun eigen (landbouw)gronden en bronnen van inkomsten bedreigd door de klimaatverandering. Nog anderen reizen misschien de liefde van hun leven achterna. Zij die hun veilige haven verlaten, die hun familie, vrienden, vertrouwde wereld achterlaten, doen dat doorgaans niet ondoordacht. Ze zoeken een nieuw perspectief, een hoopvolle toekomst voor zichzelf, hun kinderen, hun dromen. Ze zijn als pelgrims onderweg naar een bestemming die betekenis heeft.

Onderweg op hun tocht ontmoeten wij hen en mogen we een stukje meegaan. Dit daagt ons uit onze grenzen te benoemen én te verleggen om als school een veilig rustpunt te zijn. Willen we zo, voorbij de grens van het vertrouwde, met onze leerlingen mee op pad gaan richting toekomst?

Feesten van de maand

1-2 NOVEMBER

Allerheiligen/Allerzielen

Katholieken gedenken hun heiligen en hun overledenen.

15 NOVEMBER

Geboorte Goeroe Nanak

Goeroe Nanak is de stichter van het sikhisme.

28 NOVEMBER

Begin vasten

De orthodoxe christenen beginnen hun 40-daagse vasten voor Kerstmis.

Allemaal anders

Het voorbije schooljaar was Jeannette leerkracht r.k.-godsdienst in een OKAN-klas in Sint-Jozef Geel. OKAN-klassen bieden op school onthaal aan anderstalige nieuwkomers: kinderen en jongeren die vaak na heel wat omzwervingen hier in Vlaanderen terecht zijn gekomen. Ze leren Nederlands en doorheen het onderwijsgebeuren raken ze vertrouwd met onze cultuur en gewoonten. In dialoog met hun omgeving bouwen ze aan een nieuwe toekomst.

In september trokken de leerlingen op bosklassen naar de Hoge Rielen in Lichtaart, ze genoten er van de rust in de natuur en het onbezorgd samenzijn met leeftijdsgenoten. Met de smeltkroes aan nationaliteiten en culturen werd het een schitterende ervaring! Toen de kerstvakantie

in zicht kwam, bereidde Irene, de dochter van Jeannette, het kamp van Kena vzw voor waar ze als monitor mee zou begeleiden. Er bleken nog plaatsen beschikbaar en het plan groeide om de OKAN-leerlingen uit te nodigen om mee te gaan. Het enthousiasme was groot nadat Irene als begeleider was langsgedaan in de klassen. De financiën werden geregeld, slaapzakken en andere materialen werden verzameld en vrijwillige leerkrachten waren bereid om de jongeren naar het kamp te brengen en weer op te halen. Het werd een fantastisch gebeuren: er werd gespeeld, gezongen, genoten in alle betekenissen van het woord. De kapel werd voor alle jongeren een stilteplek waar de dag startte en eindigde. De verbondenheid was enorm, de jongeren konden even genieten van enkele zorgeloze dagen in een veilige omgeving: een mooi geschenk tussen Kerst en Nieuwjaar!

Uit het werkveld

Kena vzw (www.kena.be) organiseert kampen voor jongeren. In hun visie lezen we: 'Kena is een Lasalliaans initiatief dat sinds 1995 verder gezet wordt door en voor jongeren. Vanuit deze traditie en een sterke pedagogische visie werken we met een vaste dagstructuur en echte Kenawaarden. Sport, spel, creativiteit, rust en stilte wisselen elkaar non-stop af. Zo creëren we een atmosfeer waarin elke jongere zich goed kan voelen.' Kena

richt zich ook op jongeren uit kansengroepen: 'De diverse sociale en culturele achtergronden die op kamp samenkomen zijn een fijne, maar mogelijk ook confronterende spiegel voor onze deelnemers. Je leert bij ons op kamp anderen en soms ook jezelf beter te begrijpen. Dat verruimt je blik en geeft je de kans er even echt tussenuit te zijn.'